

рівень життя і перспективи працівників підприємства, необхідно застосовувати інструменти моніторингу і попередження кризових явищ. На законодавчому рівні потребує удосконалення правова система банкрутства, також потрібно запровадити обов'язковий реєстр збанкрутілих підприємств, що, в свою чергу, надасть можливість розвиватись науковому підходу щодо прогнозування банкрутства підприємства, а отже – надасть нові можливості щодо його попередження.

Література

1. Модель банкрутства підприємств Сайфуллина-Кадыкова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.beintrend.ru/2011-06-20-17-05-06>
2. Терещенко О. О . Дискримінантна модель інтегральної оцінки фінансового стану підприємства / О. О. Терещенко // Економіка України. - 2003. - № 8 - С. 38 - 45.
3. Литвин А.В. Побудова моделей прогнозування банкрутства страхових компаній України в після кризовий період //Економічний аналіз. 2013 рік. – Том 14. №1 – С. 282-300.
4. Погребняк А. Ю. Порівняльний аналіз методик оцінки ймовірності банкрутства в системі антикризового управління на підприємстві // Бізнесінформ. – 2014. - №7. – С 344-352
5. Застосування моделей прогнозування банкрутства в діагностиці фінансового стану підприємств [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=39370>
6. Терещенко О. О . Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2003. — 554 с.
7. Застосування логістично-регресійних моделей прогнозування кризи на сільськогосподарських підприємствах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.irbis-nbuv.gov.ua

УДК 336:330.36

Дерев'яно Юлія Володимирівна,

магістрант,

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

Свистун Людмила Анатоліївна,

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка,

кандидат економічних наук, доцент

ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ

Успішний економічний розвиток України можливий лише за умови ефективного функціонування підприємств, яке, в свою чергу, істотно залежить від наявності у підприємства необхідної кількості фінансових ресурсів. Саме завдяки достатньому фінансовому забезпеченню господарської діяльності, вірному вибору способів та джерел мобілізації фінансових ресурсів та визначення найоптимальніших напрямів їх використання досягається зростання доходів підприємства. Успіх підприємницької діяльності знаходиться в безпосередній залежності від стану фінансових ресурсів суб'єкта господарювання [1].

На формування й використання фінансових ресурсів підприємств впливають різноманітні чинники, які поділяються на внутрішні – пов'язані безпосередньо з діяльністю окремого підприємства, та зовнішні – що не пов'язані безпосередньо з діяльністю підприємства, але впливають на неї (табл.1).

Внутрішні та зовнішні чинники впливу на формування фінансових ресурсів підприємства

Внутрішні чинники	Зовнішні чинники
<ul style="list-style-type: none"> – рівень досконалості фінансової структури підприємства; – забезпечення зв'язку збутової стратегії з виробничою; – якість організації управління фінансовими ресурсами; – вибір сегментів ринку згідно з виробничими можливостями; – якість фінансового, управлінського та податкового обліку; – здійснення цінової політики, виходячи із затрат на виробництво, пошук шляхів їх зниження; – налагодження роботи з посередницькими організаціями; – загальна оцінка ефективності функціонування виробництва та узгодження її із фінансовим планом підприємства; 	<ul style="list-style-type: none"> – інфляція; – зростання цін на ресурси; – зміна політичного курсу влади; – нововведення в правове поле; – рівень розвитку фінансового ринку; – стан економіки в цілому.

Джерело: складено автором за даними [2]

Усі вище перераховані чинники мають вплив на формування й використання фінансових ресурсів через регулювання структури та потужності різноманітних фінансових джерел. Якщо внутрішні чинники впливу на фінансові ресурси підприємства можуть самостійно контролювати, то на зовнішні вони не мають впливу, що призводить до проблем функціонування підприємств, адже під впливом нестабільності економіки змінюється сприятливе середовище для їх господарської діяльності. Суттєво впливає на господарську діяльність підприємств інфляція, зокрема на величину грошових потоків. При високих темпах інфляції ускладнюється процес оцінювання інвестиційного рішення; виникає додаткова потреба у джерелах фінансування: зростають відсотки на позиковий капітал і ставки дисконтування; ускладнюється використання такого джерела довготермінового фінансування, як випуск облігацій; підвищується ступінь диверсифікації інвестиційного портфеля підприємства [3].

В умовах економічної нестабільності, структура фінансових ресурсів має забезпечити таке поєднання власних і позикових джерел фінансування, яке сприятиме зростанню рентабельності капіталу, платоспроможності, фінансової стійкості, зниженню фінансових ризиків та середньозваженої вартості фінансових ресурсів тощо. Безумовно, зростання частки власних фінансових ресурсів і самофінансування – це найкращий метод досягнення зазначених завдань.

Однак вітчизняна практика показує протилежне, що можна спостерігати на рис.1, де подано динаміку структури фінансових ресурсів підприємств України у 2013–2017 роках.

Рис. 1. Динаміка структури фінансових ресурсів підприємств України у 2013–2017 роках, %

Джерело: складено автором за даними [4]

Спостерігається тенденція до зменшення частки власних фінансових ресурсів у вітчизняних суб'єктів господарювання і зростання їх залежності від зовнішніх джерел фінансування, що є негативним явищем, оскільки сигналізує про загальне погіршення фінансового стану українських підприємств. Протягом 5 років частка власних фінансових ресурсів підприємств знизилась на 7,46%, а частка залучених фінансових ресурсів зросла на 7,22%. Фінансування більшою мірою за рахунок залучених коштів свідчить про неспроможність підприємств за рахунок власних джерел забезпечити ефективний розвиток та своєчасно розрахуватися за своїми зобов'язаннями. Це, в свою чергу, негативно впливає на ліквідність підприємства у цілому. Також перевищення позикових коштів над власними свідчить про недостатній рівень фінансової стійкості підприємств України.

У сучасних умовах діяльності промислових підприємств неможливо віддати перевагу якомусь єдиному джерелу формування фінансових ресурсів через негативні наслідки. Так, під час використання лише власних коштів виникає загроза обмеження зростання фінансового потенціалу підприємств, а використання позикових та залучених коштів у значних обсягах, з іншого боку, дійсно надає можливість виживання та прогресивного розвитку в умовах нестабільності, але й значно підвищує ступінь ризику у фінансовій діяльності підприємств. Для забезпечення безперервної виробничо-господарської діяльності у кожного підприємства має бути достатній обсяг фінансових ресурсів, а їхня структура має сприяти досягненню планового рівня прибутковості, зміцненню фінансової стійкості, забезпечувати достатній рівень платоспроможності та зростання ринкової вартості загалом [4].

Власні ресурси відіграють важливу роль в організації кругообігу фондів, оскільки підприємства, які працюють на основі комерційного розрахунку і мають певну майнову та оперативну самостійність, відповідають за прийняті рішення, які дозволяють працювати рентабельно. До основних власних джерел формування фінансових ресурсів належить прибуток, але в силу кризи в економіці більшість підприємств зазнають збитків (рис. 2).

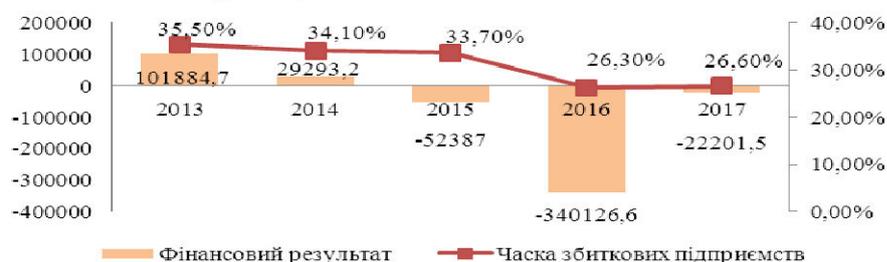

Рис. 2. Фінансові результати українських підприємств та частка збиткових підприємств за 2013–2017 рр.

Джерело: складено автором за даними [5]

Можна констатувати, що більшість підприємств не в змозі забезпечити себе достатньою кількістю власних фінансових ресурсів через відсутність прибутку. Особливо гостро ця проблема стояла у 2016–2017 рр. Тож проблематично залучати в умовах нестабільної економіки ці кошти для формування власних ресурсів та підтримки стабільного процесу виробництва.

Отже, фінансові ресурси є основою функціонування підприємств різних галузей. При їх правильному формуванні та використанні в умовах нестабільної економічної ситуації в Україні, фінансові ресурси повинні забезпечувати безперервне виробництво і функціонування підприємств. Тому під час формування фінансових ресурсів підприємству необхідно враховувати велику кількість як внутрішніх, так і зовнішніх факторів, які вимагатимуть врахування певних особливостей при формуванні величини та структури цих ресурсів. Також підприємства мають визначити правильне поєднання

власних і позикових джерел фінансування, яке забезпечить їм стабільне функціонування і можливість отримання прибутків. Проте, в період нестабільної економічної ситуації підприємствам доцільно буде залучати кошти для підтримки свого функціонування та розвитку підприємства за рахунок залучених фінансових ресурсів, зокрема кредиторської заборгованості, у силу неможливості повною мірою використати власні джерела фінансування через збитковість своєї діяльності.

Література

1. Сіліна І. В. Управління фінансовим станом підприємством в кризових умовах / І. В. Сіліна, М. В. Хацер // Економіка та держава. – 2015. – № 11. – С. 85–88.
2. Ксьодз С. М. Проблеми формування фінансових ресурсів підприємств / С. М. Ксьодз, О. В. Сапригіна // Економіка і суспільство. – 2017. – № 10. – С. 612–614.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
4. Гаврилко П. П. Вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства на сучасному етапі розвитку економіки України / П. П. Гаврилко // Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. – 2016. – № 3. – С. 131–132.

УДК 336

*Гогольєва К.С., Литвиненко І.С.,
студенти*

Матковський А.В.,

кандидат економічних наук, доцент,

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка,

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах глобалізації економічних процесів та високої конкуренції особливого значення набуває своєчасна та адекватна оцінка фінансового стану господарюючих суб'єктів та пошук шляхів його покращення. У зв'язку з цим виникає потреба у дослідженні ділової активності, високий рівень якої є однією з передумов забезпечення ефективності господарювання підприємства. Саме аналіз та оцінка ділової активності дають змогу охарактеризувати середовище, в якому функціонує підприємство, виявити напрями можливих змін, пристосувати свій бізнес до цих умов, максимально використовувати вкладені у діяльність підприємства ресурси і наявні у них потенційні можливості [1].

Слід зазначити, що ділова активність є досить широким поняттям, яке охоплює майже всі основні сфери діяльності підприємства та загалом проявляється в динамічності його розвитку. У широкому розумінні слова ділова активність означає весь спектр зусиль, спрямованих на просування фірми на ринках продукції, праці, капіталу. У вузькому ж – визначає якість прийнятих управлінських рішень, повноту віддачі вкладених зусиль та ефективне використання наявних виробничих та комерційних можливостей [2].

Завдання оцінювання ділової активності постає як одне із найважливіших для прийняття управлінських рішень у сфері розвитку підприємства, формуванні стратегії функціонування на перспективу. Ділова активність може оцінюватися за допомогою якісних і кількісних критеріїв. До першої групи можна віднести: широту ринків збуту, наявність продукції, що реалізується на експорт, рівень конкурентоспроможності, стан і надійність ділових зв'язків (постачальники і покупці), ділова репутація підприємства. Якісний рівень оцінки може бути отриманий шляхом порівняння діяльності